

2. Берницька Д.І. Аналіз зовнішнього мікросередовища підприємств пивоварної промисловості/ Д.І. Берницька// Інноваційна економіка. – 2013. – № 2 [40]. – С. 66 –71.

3. Капітанець Ю.О. Стратегічна адаптація підприємства до зовнішнього середовища / Капітанець Ю.О. – Тернопіль, 2007.

4. Кіпа Д. В. Визначення впливу зовнішнього середовища на формування конкурентної стратегії підприємства/ Кіпа Д. В.; ХНЕУ, 2014 – С. 322-328.

Волошин Ірина

(науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри економіки підприємств і корпорацій Галько Л.Р.)

БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА ТА ПІДВИЩЕННЯ ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

В динамічних ринкових умовах у діяльності підприємств виникає потреба у здійсненні нових підприємницьких задумів та реалізації інноваційних проєктів. Однією з прогресивних форм обґрунтування ефективності господарських рішень, що ухвалюються на підприємстві, є бізнес-план – документ, який описує майбутні аспекти діяльності підприємства, аналізує проблеми, з якими воно може зіткнутися, а також визначає способи їх вирішення.

Розробка бізнес-плану дозволяє узгодити внутрішні інвестиційні можливості підприємства з потребами ринку в певний період часу. Успішна реалізація бізнес-ідеї сприяє досягненню конкурентних переваг підприємства, підвищенню його прибутковості та забезпеченню подальшого розвитку в довгостроковій перспективі.

Планування розвитку та підвищення конкурентоспроможності підприємства передбачає розробку трьох основних видів бізнес-планів, які використовуються в процесі управління бізнесом: корпоративні бізнес-плани (для управління поточною діяльністю та розвитком підприємства); бізнес-плани проєктів (спрямовані на планування та управління проєктами, що реалізуються в рамках даного підприємства у відповідь на зовнішні виклики) та цільові бізнес-плани (розробляються під конкретні проєкти, які передбачають виконання масштабних разових дій з метою реалізації специфічних завдань діяльності підприємства) [1, с. 81].

Бізнес-план є документом, який містить систему ув'язаних в часі та просторі та узгоджених з метою і ресурсами заходів і дій, спрямованих на отримання прибутку. Це результат планової роботи на підприємстві, зафіксований у стислій та зрозумілій формі документа. За ринкової системи господарювання бізнес-план виступає як активний робочий інструмент управління розвитком та підвищенням конкурентоспроможності підприємства, який покликаний виробити ефективні механізми аналізу, контролю та оцінки

ефективності управлінських рішень [2, с. 395].

Дослідження діяльності зарубіжних фірм показують, що причинами абсолютної більшості банкрутств компаній є прорахунки або відсутність бізнес-планування. Але, на жаль, в Україні застосування бізнес-планування для вдосконалення та підвищення ефективності підприємства знаходиться на вкрай низькому рівні, і на даному етапі більшість підприємств та підприємців досить скептично ставляться до такого методу управління [3, с. 269].

Незважаючи на прагнення країни приєднатися до європейської спільноти та підвищити стандарти якості продукції, послуг та принципів ведення бізнесу, домінуючою є позиція, яка заперечує доцільність розроблення розгорнутого бізнес-плану і передбачає як альтернативу стисле техніко-економічне обґрунтування. Іноді вважається, що відсутність проробленого бізнес-плану може бути компенсована знанням «глибин» вітчизняного бізнесу й інтуїцією [3, с. 269]. У сучасних умовах господарювання така позиція не може бути достатньою не лише для отримання інвестицій під конкретні бізнес-проекти, а й для кваліфікаційної роботи в бізнесі. Тут практика ведення бізнесу випереджає законодавство і технології бізнес-планування стають обов'язковим елементом успішної підприємницької діяльності.

Призначення бізнес-плану не обмежується виключно способами залучення фінансових ресурсів для реалізації бізнес-ідеї. Бізнес-план дозволяє моделювати систему управління, формувати комунікації з постачальниками та споживачами продукції, виявляти перешкоди у реалізації задуму та запобігати виникненню проблем на шляху до успіху, проводити попередню перевірку реалістичності підприємницької ідеї ще до початку її практичної реалізації [2, с. 397].

Розробка бізнес-плану є досить трудомістким процесом у діяльності організації та, як правило, вимагає значних затрат часу та коштів. Ефективність бізнес-плану значною мірою визначається раціональністю побудови процесів з його розробки та застосування 1) організаційних процедур, які передбачають чіткий розподіл обов'язків між суб'єктами бізнес-планування та координації їх дій; забезпечення взаємоузгодженості між окремими розділами бізнес-плану, дотримання загальної логіки побудови бізнес-плану; 2) процедур та технологій планування, які покликані обґрунтувати ефективність управлінських дій, пов'язаних із реалізацією бізнес-плану, з точки зору досяжності планових показників та ресурсного забезпечення; 3) процедур збору та обробки інформації, застосування яких дозволяє відсіювати другорядну інформацію та оцінювати достовірність тієї, яка використовується для обґрунтування основних положень бізнес-плану; 4) процедур з написання проекту бізнес-плану, які визначають структуру бізнес-плану (або передбачену вимогами замовника, або стандартну, сформовану на основі міжнародних стандартів або вітчизняних методичних рекомендацій з розробки бізнес-плану; 5) процедур із вивчення інтересів сторін, зацікавлених у реалізації бізнес-проекту, та їх узгодження із

інтересами підприємства [4, с. 106-107].

Отже, планування діяльності вітчизняних підприємств набуває все більшого значення у зв'язку зі швидкими змінами в середовищі функціонування підприємства, яке з часом стає все більш динамічним, невизначеним та агресивним. Можливим інструментом протидії несприятливому впливу середовища є бізнес-планування як процес постійного і систематичного упорядкування процесів розвитку підприємства шляхом розробки комплексу стратегічних, тактичних та оперативних дій.

Використані джерела

1. Діденко Є.О. Бізнес-планування та його роль у стратегічному управлінні підприємством / Є.О. Діденко, Б.С. Нянчур // Економіка та держава. – 2016. – № 12. – С. 78-81.
2. Коюда В.О. Методологічний підхід до бізнес-планування розвитку підприємства / В.О. Коюда, М.І. Пасько // БізнесІнформ. – 2015. – № 9. – С. 394-402.
3. Кваша О.С. Бізнес-планування у діяльності організації: європейські стандарти, основні методологічні підходи та базові процедури / О.С. Кваша, В.В. Фоміна // Економіка і суспільство. – 2017. – Вип. 12. – С. 268-276.
4. Лаврів Л.А. Бізнес-планування у діяльності організації: базові процедури та основні методичні підходи / Л.А. Лаврів // Інноваційна економіка. – 2013. – № 10. – С. 104-111.

Гаврилюк Іванна

(науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри економіки підприємств і корпорацій Галько Л.Р.)

ОСОБЛИВОСТІ ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Умови функціонування сучасних підприємств характеризуються невизначеністю та динамічністю бізнес-середовища. Ефективне протистояння підприємства зовнішнім впливам можливе лише за умов здійснення комплексу випереджувальних заходів, спрямованих на збереження його життєздатності та забезпечення конкурентоспроможності, тобто, за умов його постійного розвитку.

Розвиток підприємства розглядається як безперервний процес кількісних та якісних змін, які призводять до структурних перетворень у діяльності підприємства, внаслідок чого підприємство переходить у більш високий та прогресивний стан у порівнянні з попереднім. Такі зміни є цілеспрямованими, безповоротними, закономірними, відбуваються під впливом факторів зовнішнього середовища та викликані наростанням внутрішніх суперечностей у діяльності підприємства. В процесі розвитку підприємство набуває нових можливостей та властивостей, які дозволяють йому ефективно функціонувати у ринковому середовищі та досягати стратегічних цілей, підвищують його гнучкість у вирішенні внутрішніх дисбалансів та посилюють адаптивність до зовнішніх викликів [1, с. 109].

Основними варіантами розвитку підприємства в сучасних умовах ведення